

การเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ ผ่านเฟซบุ๊ก

Scaffolding in English for Specific Purposes through Facebook

วัชรพงษ์ หนวันสมาน¹

ชลลดา เลหาวิริยานนท์²

สาขาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ

² ภาควิชาภาษาและภาษาศาสตร์

^{1,2} คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้คือเพื่อศึกษาความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเฉพาะทางผ่านเฟซบุ๊กและการสอนในห้องเรียนโดยใช้กระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ (Scaffolding) ในการสอนให้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาในระดับพื้นฐาน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านเฟซบุ๊ก รวมทั้งทัศนคติในการใช้เฟซบุ๊กเป็นสื่อกลางในการเรียน กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้คือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 จำนวน 118 คนที่เรียนสาขาธุรกิจสถานพยาบาล ของวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย การเก็บข้อมูลทำโดยใช้การทดลองแบบถ่วงดุลย์ (Counterbalanced Design) เพื่อหมุนเวียนให้กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดลองครบทั้ง 2 วิธี ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เรียนผ่านเฟซบุ๊กมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่เรียนในห้องเรียนในการทดลองทั้ง 2 ครั้ง โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนอ่านภาษาอังกฤษเฉพาะกิจผ่านเฟซบุ๊กได้ผลดีกว่าการเรียนอ่านในห้องเรียน ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติของกลุ่มตัวอย่างจากการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พหุคูณมี 2 ปัจจัยคือหลักการของการส่งผู้เรียนให้ถึงฝั่ง (The principle of handover) และหลักการของการสร้างโอกาสของความสำเร็จ (The principle of contingency) ส่วนผลการศึกษาด้านทัศนคติพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่เห็นว่าการสอนผ่านเฟซบุ๊กสามารถเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนและช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียน สำหรับข้อเสียของการเรียนผ่านเฟซบุ๊กนั้น มีผู้เรียนบางส่วนเห็นว่าการเรียนผ่านเฟซบุ๊กนั้น ลดความสามารถในการเรียนรู้ของตน ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไปคือ ศึกษาวิธีการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนด้านการอ่านแบบมีวิจารณญาณ โดยใช้การเสริมต่อดัชนีภาพทางการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี Web 2.0

คำสำคัญ: เฟซบุ๊ก web 2.0 การเสริมต่อดัชนีภาพทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเฉพาะทางการสอนอ่าน

Abstract

The objective of this study was to compare the results of students' learning outcomes subsequent to completing a reading course in English for Specific Purposes scaffolded via Facebook and in class. It also investigated the factors contributing to the students' achievement and their attitudes towards the use of Facebook to mediate the learning process. The participants of this study, whose English language proficiency was beginners, were 118 second year higher vocational certificate students studying at a private vocational college in Hat Yai district, Songkla province in Thailand. They were randomly selected. A counterbalanced design was employed in this study to allow the two groups of participants to receive both types of instruction. It was revealed that, in both experiments, the participants in the Facebook group had higher post-test scores than those in the teacher-fronted condition with a significant difference at 0.00. This suggests

that teaching English for Specific Purposes course through Facebook yielded a better learning outcome than in class. The results of a *multiple regression* analysis showed that two factors identified as influencing their performance were 1. the principle of handover and 2. the principle of contingency. As for attitudes, it was found that, for many participants, teaching through Facebook increased their motivation and facilitated their learning while some participants argued that learning through Facebook decreased their level of learning. Further research should be carried out in order to improve students' critical reading ability scaffolded via Web 2.0.

Keywords: Facebook, web 2.0, scaffolding, ESP, teaching reading

1. บทนำ

ด้วยบริบทของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปเพราะอิทธิพลของโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีเครือข่ายคอมพิวเตอร์สมัยใหม่ เช่น อินเทอร์เน็ต เครือข่ายสังคมออนไลน์ การประชุมทางไกล ได้เข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตของผู้คนมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นด้านธุรกิจ การงาน หรือการเรียนรู้ (Kramsch, 2004 อ้างอิงใน Kern, 2014) ในแต่ละวันผู้คนทั่วโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ผ่านช่องทางออนไลน์โดยใช้ภาษาต่างๆ และภาษาอังกฤษก็เป็นภาษาที่ประชากรโลกมากกว่าหนึ่งในสี่ใช้ในการสื่อสาร (Crystal, 2003) ดังนั้นการจะใช้เทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในบริบทของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ จึงมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในงานวิชาการไปโดยปริยาย (Kern, 2014) และทักษะในการใช้เทคโนโลยีได้กลายเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ไปแล้ว (Bellanca and Brandt, 2010) นอกจากนั้นยังเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนที่เป็นที่ชื่นชอบของทั้งผู้เรียนและผู้สอน เช่น วิชาการเขียนภาษาอังกฤษ (Hyland, 2010)

ด้วยเหตุที่เทคโนโลยีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตลอดเวลา การเรียนรู้ในสภาพแวดล้อมของปัจจุบันจึงไม่ได้เกิดขึ้นภายในห้องเรียน แต่เพียงอย่างเดียว ยิ่งไปกว่านั้นการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตยังเป็นบริบทที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย นอกเหนือจากครูและหนังสือเรียนได้อีกด้วย ดังนั้นความท้าทายในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรตระหนักกว่าจะทำให้เทคโนโลยีดังกล่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนได้อย่างไร และเทคโนโลยีแต่เพียงลำพังเพียงพอหรือไม่ในการเรียนรู้หรือควรต้องมีปัจจัยในการเรียนรู้อย่างอื่นร่วมด้วย

ในวงการการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง มีนักวิชาการหลายท่านที่ได้นำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นสื่อกลาง (Computer-mediated communication) ในการเรียนภาษาประเทศ เช่น ใช้ในการอภิปรายข้อคำถามระหว่างผู้เรียนและผู้สอนนอกเวลาเรียน (Warschauer, 1995 อ้างอิงใน DiGiovanni and Nagaswami, 2001) ใช้เป็นเวทีในการแสดงความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนด้วยกันในวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ (DiGiovanni and Nagaswami, 2001; Liu and Sadler, 2003; Schultz, 2000; Tuzi, 2005 อ้างอิงใน Ene and Upton (2014) ใช้ในการโต้ตอบอีเมลเพื่อพัฒนาความสามารถทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่จับคู่กันฝึกภาษา (Priego, 2011) ใช้เป็นสื่อกลางในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับไวยากรณ์อังกฤษและการเขียน (Suthiwartnarueput and Wasanasomsithi, 2012) หรือใช้ในการเพิ่มปฏิสัมพันธ์ในการแสดงความคิดเห็นภาษาอังกฤษให้สูงขึ้นกว่าการเรียนในชั้นเรียน (Freiermuth and Jarrell, 2006; Wang and Woo, 2007; Warschauer, 1996)

ทั้งนี้จากการวิเคราะห์ห้วงงานวิจัยของ Borup, Graham and Vasquez (2010) ซึ่งวิเคราะห์บทความวิจัยที่ว่าด้วยการศึกษาเรื่องการใช้เฟซบุ๊กในการเรียนภาษาอังกฤษที่ดำเนินการศึกษาระหว่าง ค.ศ 2005 – 2009 จำนวน 29 บทความพบว่า มีงานวิจัยเพียงเรื่องเดียวที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้เฟซบุ๊กในการสอนอ่านภาษาอังกฤษ และจากการค้นคว้าวรรณกรรมในด้านนี้ ผู้วิจัยก็พบงานวิจัยด้านการอ่านภาษาอังกฤษผ่านเฟซบุ๊กเพียงเรื่องเดียวของ Balaman (2012) เช่นกัน และมีงาน

วิจัยอีกเรื่องที่ศึกษาปัจจัยอื่นร่วมด้วย คืองานวิจัยของ Priego (2011) ที่ศึกษาการใช้การเสริมต่อศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับการใช้อีเมล แต่ยังไม่พบงานวิจัยที่ใช้เฟซบุ๊กเป็นสื่อกลางในการสอนอ่านวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ (ESP) ผ่านกระบวนการสอนที่เรียกว่ากระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ (Scaffolding)

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านภาษาอังกฤษเฉพาะทางผ่านเฟซบุ๊กและการสอนในห้องเรียนโดยใช้กระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ (Scaffolding) ในการสอนให้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาในระดับพื้นฐาน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านเฟซบุ๊ก และประการสุดท้ายเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการใช้เฟซบุ๊กในการเรียนอ่านภาษาอังกฤษเฉพาะกิจอย่างไร ผลที่ได้จากการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการเติมเต็มผลการวิจัยเชิงประจักษ์ด้านการใช้กระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ในการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้เทคโนโลยี Web 2.0 เป็นสื่อกลางในการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนอ่านวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ

2. การใช้เทคโนโลยี Web 2.0 ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

เทคโนโลยี Web 2.0 เช่น blogs, wikis, Facebook, และ YouTube เป็นรูปแบบหนึ่งของเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบของการติดต่อสื่อสารได้ 2 ทาง ทั้งแบบสื่อสารไม่พร้อมกัน (Asynchronous communication) และแบบพร้อมกัน (Synchronous communication) ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่มีส่วนช่วยในการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นสนใจการเรียนรู้มากขึ้น นอกจากนั้นผู้เรียนยังมีอิสระสูงสุดในการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองผ่านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ครู และสื่อ/ทรัพยากรออนไลน์ต่างๆ (Crook et al., 2008; Shohel and Power, 2010) ประกอบกับสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ให้สามารถแสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม ทบทวนบทเรียน ใ้ตรวจคำตอบทั้งของเพื่อนและตนเอง และอ่านข้อเสนอนแนะของผู้สอนและ

เพื่อนได้โดยไม่มีข้อจำกัดของเวลาและสถานที่ (Lomicka and Lord, 2009; Stevenson and Liu, 2010 อ้างอิงใน Alameen, 2011)

เฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นตัวอย่างหนึ่งของ Web 2.0 ที่มีผู้นำมาใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ (Roblyer et al., 2010) โดยผู้เรียนและผู้สอนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนตามเวลาที่ตนสะดวก มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันมากขึ้นโดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสร้างความรู้ใหม่ร่วมกันกับผู้สอนหรือผู้เรียนคนอื่นๆ บนหน้ากระดานสนทนา (Online interactive board) ได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังสามารถสื่อสารผ่านภาพและเสียง (Audio – visual communication) แบนเอกสารหรือสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย ลักษณะพิเศษดังกล่าวทำให้เฟซบุ๊กเป็นเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างมาก (Blattner and Lomicka, 2012; Yang et al. 2008)

มีนักวิจัยที่นำเฟซบุ๊กไปทดลองใช้เป็นเครื่องมือในการสอนภาษาอังกฤษในทักษะต่างๆ และพบว่าผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาสูงขึ้น เช่น Suthiwartnarueput and Wasanasomsothi (2012) พบว่าผู้เรียนชาวไทยที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับต่ำมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับไวยากรณ์ ภาษาอังกฤษและการเขียนเพิ่มขึ้นจากการใช้เฟซบุ๊กเป็นสื่อกลางในการเรียน หรือจากผลการศึกษาของ Balaman (2012) ที่พบว่า การโพสต์คำศัพท์และบทอ่านผ่านเฟซบุ๊กส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคำศัพท์และการอ่านเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนชาวตุรกี แต่กลับพบว่า การปฏิสัมพันธ์ในเฟซบุ๊กเกิดขึ้นน้อยกว่าการปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยชิ้นอื่นๆ ที่มีผลการศึกษตรงกันว่าการปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ช่วยเพิ่มความสามารถของการปฏิสัมพันธ์ในการแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามระหว่างผู้เรียนชาวญี่ปุ่นและชาวอเมริกัน และผู้สอนให้มากขึ้นกว่าเรียนรู้ในชั้นเรียน (Freiermuth and Jarrell, 2006; Warschauer, 1996)

3. กระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ (Scaffolding) ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ลักษณะการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมิได้พึ่งพาเฉพาะผู้สอนแต่เพียงผู้เดียว แต่สามารถเรียนรู้ได้จากบุคคลหรือสังคมรอบข้างผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศนั้น สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้โดยสังคม (Social Constructivism) ของ Vygotsky (1978 อ้างอิงใน Barnard, 2005) นักจิตวิทยาชาวรัสเซียที่มีแนวคิดว่าการปฏิสัมพันธ์หรือการสนทนาโต้ตอบ (Dialogue) ผ่านบริบททางสังคมและวัฒนธรรม (Sociocultural interactions) อันประกอบด้วยบุคคลรอบข้าง เช่น พ่อ แม่ ครู เพื่อนๆ หรือผู้อื่นที่มีความรู้ความสามารถสูงกว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดในกระบวนการการเรียนรู้ของมนุษย์ แต่ในบริบทของการศึกษาในสถานศึกษาผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวของผู้เรียนเพื่อให้ท้ายที่สุดแล้วสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ (Autonomy) Wood, Bruner and Ross (1976) ได้นำกระบวนการดังกล่าวไปใช้ในการทดลองและเรียกกระบวนการนี้ว่า กระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ (Scaffolding)

มีผู้นำกระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในวิชาต่างๆ กันและใช้กับผู้เรียนในทุกระดับการศึกษา รวมทั้งภาษาอังกฤษเองก็มีนักวิชาการหลายท่านที่นำกระบวนการนี้ไปประยุกต์ใช้โดยเรียกชื่อที่แตกต่างกันไป เช่น การส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดความคิดรวบยอด (Conceptual scaffolding) การช่วยเหลือด้านกระบวนการคิด (Metacognition scaffolding) การช่วยเหลือด้านกระบวนการเรียนรู้ (Procedural scaffolding) การช่วยเหลือโดยให้ทางเลือกแก่ผู้เรียน (Strategic scaffolding) และการส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ (Creative thinking scaffolding) (Hannafin, Land and Oliver, 1999) แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน นั่นคือผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ (Co-construct) ร่วมกันได้โดยวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดของ Van Lier (1996) และ Walqui (2006) ที่นำกระบวนการการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยมีหลักการของการเสริมต่อศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

ไว้ 6 ประการ คือ (1). การสร้างบริบทการเรียนรู้ (The principle of contextual support) ภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ท้าทาย มีวัตถุประสงค์ในการสอนชัดเจน มีการสาธิตให้ผู้เรียนเห็นตัวอย่าง มอบหมายชิ้นงานให้ผู้เรียนได้ร่วมลงมือทำด้วยกัน (2). การสร้างความต่อเนื่อง (The principle of continuity) โดยการกำหนดภาระหน้าที่ที่ผู้เรียนต้องปฏิบัติเป็นประจำ เช่น กำหนดวัน เวลาและบทบาทของผู้เรียนให้ชัดเจน การมอบหมายการบ้านเพื่อทบทวนความเข้าใจ (3). การสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน (The principle of intersubjectivity) โดยให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันกับผู้เรียนคนอื่นๆ ในบรรยากาศที่เอื้ออำนวย (4). การสร้างความสนใจให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ (The principle of flow) หมายถึงการสร้างบทเรียนที่มีความท้าทายที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน และการไม่บังคับให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น แต่จะรอจนกว่าผู้เรียนจะพร้อมและเริ่มมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (5). การสร้างโอกาสของความสำเร็จ (The principle of contingency) ทำได้โดยตรวจสอบความเข้าใจหรือความก้าวหน้าในการเรียนจากการแสดงความคิดเห็นหรือการตอบคำถามของผู้เรียน และสังเกตว่าควรเสริมเพิ่มเติมการอธิบายหรือเปลี่ยนวิธีการอธิบาย หรือหยุดอธิบายเมื่อใด และ (6). การส่งผู้เรียนให้ถึงฝั่ง (The principle of handover) ซึ่งเกิดขึ้นจากการสังเกต หรือการเอาใจใส่และการสอนของผู้สอนจนกระทั่งผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือทำงานที่ได้รับมอบหมายถูกต้องแล้วและพร้อมที่จะเรียนหัวข้อใหม่ต่อไป

หลักการที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นปัจจัยที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้อันเกิดมาจากความเข้าใจภายในตนเอง (Internalization) ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่และมีพัฒนาการที่สูงขึ้นตามลำดับ (Walqui, 2006)

4. วิธีการเก็บข้อมูล

รูปแบบของการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบถ่วงดุลย์ (Counterbalanced Design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้รับวิธีการทดลองครบทั้ง 2 วิธี

4.1 กลุ่มตัวอย่าง

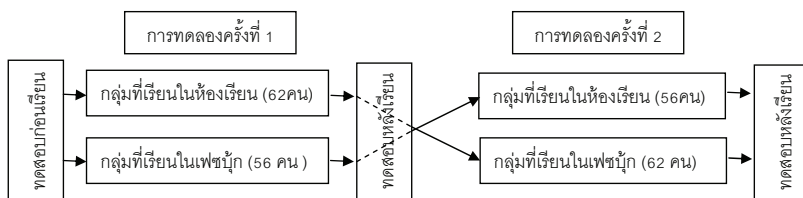
กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 สาขารัฐกิจสถานพยาบาล ของวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในอำเภอดำรงวิทยะ จังหวัดสงขลา ที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาภาษาอังกฤษเฉพาะกิจ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งเป็นนักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาในระดับพื้นฐาน (Beginner) โดยการพิจารณาจากเกณฑ์คะแนนการสอบ O-NET (Ordinary National Educational Test) ซึ่งมีช่วงคะแนนในข้อสอบภาษาอังกฤษต่ำกว่า 25 คะแนน (สถาบันการทดสอบแห่งชาติ, 2556) และได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่มได้ 2 ห้องจากทั้งหมด 4 ห้อง รวม 296 การทดลองมี 2 ครั้ง และมีกลุ่มทดลองมี 2 กลุ่มคือกลุ่มที่ได้รับการสอนการอ่านภาษาอังกฤษผ่านแฟลชบุ๊กและกลุ่มที่เรียนในชั้นเรียน ในการทดลองครั้งแรก กลุ่มที่ได้รับการสอนการอ่านภาษาอังกฤษผ่านแฟลชบุ๊กมีผู้เรียนจำนวน 63 คน แต่ไม่ได้ทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 2 จำนวน 7 คน จึงเหลือเพียง 56 คน กลุ่มที่เรียนในชั้นเรียนมีผู้เรียนจำนวน (74 คน แต่ไม่ได้ทดสอบหลังเรียนครั้งที่ 2 จำนวน 12 คน จึงเหลือเพียง 62 คน) ซึ่งได้รับการสอนในชั้นเรียนเป็นเวลา 6 สัปดาห์ และอีก 6 สัปดาห์ถัดมาผู้วิจัยสลับให้ผู้ที่อยู่ในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนการอ่านภาษาอังกฤษผ่านแฟลชบุ๊กเป็นกลุ่มที่ได้รับการสอนในชั้นเรียนแทน (แผนภูมิที่ 1) จากคะแนนเฉลี่ยของผลทดสอบก่อนเรียน (ตารางที่ 1) สามารถกล่าวได้ว่าผู้เรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความสามารถทางภาษาอังกฤษใกล้เคียงกัน ($\bar{X} = 8.66$ และ 8.37)

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

4.2.1 แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน เป็นข้อสอบแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือกที่มีคำตอบถูกต้องเพียงข้อเดียว จำนวน 30 ข้อ โดยใช้เวลาในการทำข้อสอบ 60 นาที ซึ่งทำการทดสอบจำนวน 3 ครั้ง คือ ทดสอบก่อนเรียนเพื่อประเมินความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม และการทดสอบหลังเรียน 6 สัปดาห์แรก และ 6 สัปดาห์สุดท้ายหลังจากสลับกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มควบคุม ข้อสอบที่ใช้เป็นข้อสอบฉบับเดียวกันทั้ง 3 ครั้ง (ดังแสดงในแผนภูมิที่ 1)

ข้อสอบชุดนี้หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.20-0.80 (r) และค่าความเชื่อมั่นจากการนำข้อสอบไปทดลองใช้ (Pilot) กับผู้เรียนที่ไม่ได้อยู่ในการทดลอง และพบว่าจากข้อสอบ 30 ข้อ มีข้อสอบ 12 ข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.20 จึงได้ปรับปรุงข้อสอบจำนวน 12 ข้อนั้นใหม่ และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกลุ่มตัวอย่างจำข้อสอบได้ ผู้วิจัยจึงให้ผู้เข้าทดสอบทำแบบทดสอบอีก 1 ชุด ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ไม่เกี่ยวกับเนื้อหาที่เรียนจำนวน 16 ข้อ

แผนภูมิที่ 1: รูปแบบการทดลองแบบถ่วงดุลย์

4.2.2 แบบสอบถามทัศนคติและปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียน

(ภาคผนวก ก) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ (1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง, 2 = ไม่เห็นด้วย, 3 = เห็นด้วย, 4 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง) และนำผลที่ได้ไปใช้ในการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple regression) คำถามมี 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนผ่านเฟซบุ๊ก ซึ่งประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับหลักการของการเสริมต่อดัชนีภาพทางการเรียนรู้ 6 ประการ คือ (1). การสร้างบริบทการเรียนรู้ จำนวน 6 ข้อ (2). การสร้างความต่อเนื่อง จำนวน 4 ข้อ (3). การสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน จำนวน 6 ข้อ (4). การสร้างความสนใจให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ จำนวน 3 ข้อ (5). การสร้างโอกาสของความสำเร็จ จำนวน 3 ข้อ (6). การส่งผู้เรียนให้ถึงฝั่ง จำนวน 3 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของเฟซบุ๊กที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จำนวน 11 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดในการแสดงทัศนคติ

จำนวน 1 ข้อ รวมทั้งสิ้น 37 ข้อ โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ได้จากการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้เรียนที่ไม่ได้อยู่ในการทดลองได้ค่า Cronbach's Alpha = 0.840 และ Cronbach's Alpha Based on Standardized Items = 0.943

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นแรก ก่อนทำการสอน 2 สัปดาห์ผู้วิจัยได้สร้างกลุ่มการเรียนรู้เฉพาะวิชาภาษาอังกฤษขึ้นในเฟสบุ๊กโดยใช้ชื่อกลุ่มว่า [www.facebook.com/olympic hatyai](https://www.facebook.com/olympic-hatyai) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างลงทะเบียนเข้าใช้งานให้เรียบร้อย หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ชี้แจงกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียนให้เป็นที่เข้าใจตรงกันทั้งการเรียนในห้องเรียนและเรียนในเฟสบุ๊ก และมอบหมายงานทั้ง 12 สัปดาห์ให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจและปฏิบัติตามตรงกัน ผู้วิจัยโพสต์ (Post) เนื้อหาพร้อมคำถามทั้งหมดของบทเรียน 1 บททุกวันจันทร์ รวมทั้งมอบหมายงานให้ผู้เรียน 2 กลุ่ม ๆ ละ 3 คนรับผิดชอบในการเป็นผู้นำในการอภิปราย แสดงความคิดเห็นและเพื่อหาคำตอบของงานที่ได้รับมอบหมาย ในการโพสต์ความคิดเห็นผู้เรียนทุกคนสามารถใช้นามแฝงได้ และเข้ามาทบทวนบทเรียนหรือทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมในหัวข้อที่ทำไม่ทันหรือทำไม่ได้ในวันแรกๆ ในแต่ละสัปดาห์ ผู้วิจัยสังเกตการตอบคำถามของผู้เรียนว่าทำได้มากน้อยเพียงใด เมื่อพบว่ามีการโพสต์ข้อสงสัยหรือตอบคำถามไม่ชัดเจน ผู้วิจัยโพสต์ตอบโดยอธิบายเพิ่มเติมและอาจช่วยเหลือแนะนำสื่อออนไลน์อื่นๆ เช่น พจนานุกรมออนไลน์หรือเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน เป็นต้น นอกจากนั้นผู้เรียนคนอื่นๆ สามารถโพสต์คำอธิบายและขยายความคำตอบของตนเองหรือของเพื่อนได้ และหากพบว่าความคิดเห็นหรือคำตอบของเพื่อนๆ มีความขัดแย้งกับตนก็สามารถตั้งคำถามกลับไปยังผู้เรียนคนอื่นๆ ได้เพื่อร่วมวิพากษ์ค้นหาคำตอบที่ถูกต้อง หากมีผู้โพสต์คำตอบและอธิบายได้ถูกต้อง ผู้วิจัยกดไลค์ (Like) ที่คำตอบเพื่อแสดงว่าคำตอบนั้นถูกหรืออาจพิมพ์ข้อความว่าตอบถูก และอาจตามด้วยคำชมเพื่อให้กำลังใจในการเรียนเพิ่มเติม และอาจยกตัวอย่างการตอบคำถามของเพื่อนที่ขยายความเพิ่มเติมได้ดีให้ผู้เรียนคนอื่นๆ ดูเป็นแนวทางในการเรียนรู้ และหลังจากนั้นผู้วิจัยจึงเฉลยคำตอบที่ยังเป็นประเด็นที่คลงแคลงใจทั้งหมดก่อนแจ้งวัตถุประสงค์ในหัวข้อเรื่องใหม่ที่จะเรียนต่อไป

การปฏิสัมพันธ์ต่างๆ ทั้งหมดบนเฟซบุ๊กปรากฏบนหน้าเฟซบุ๊กตลอดเวลา ซึ่งเอื้ออำนวยในการบันทึกข้อมูลต่างๆ เช่น ชื่อสมาชิก (ผู้เรียน) ทุกคน วันเวลาที่แต่ละคนเข้าใช้เฟซบุ๊กเพื่อตอบคำถามและอ่านเนื้อหาในแต่ละโพสต์ โดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ 1. seen by แสดงจำนวนของผู้เรียนที่เปิดหน้าบทเรียนที่ผู้วิจัยโพสต์ 2. click like แสดงจำนวนของการที่สมาชิกในกลุ่มกดขึ้นชอบเนื้อหาที่อ่านหรือการแสดงตนของผู้เรียนให้ผู้วิจัยทราบว่าได้อ่านเนื้อหาที่โพสต์บ้างแล้ว และ 3. comments เป็นส่วนที่สำคัญในการศึกษาครั้งนี้เพราะแสดงถึงลักษณะการปฏิสัมพันธ์หรือการมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนเพราะเป็นที่สมาชิกทุกคนในกลุ่มไม่ว่าจะเป็นผู้วิจัยหรือกลุ่มตัวอย่างใช้แสดงความคิดเห็นและการถาม-ตอบ การอภิปราย การให้กำลังใจ ฯลฯ

5. ผลการวิจัย

ภาพรวมของการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเฉพาะทางผ่านเฟซบุ๊กและในห้องเรียนของกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุมโดยใช้สถิติ paired sample t-test และขนาดของผล (Effect size หรือ ES) ดังแสดงในตารางที่ 1 ซึ่งให้เห็นว่า กลุ่มที่เรียนผ่านเฟซบุ๊กมีความสามารถทางการอ่านหลังการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนในห้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.00 ในการทดลองทั้ง 2 ครั้ง ($\bar{X} = 17.36$ และ 13.23 และ 19.68 และ 17.77 ตามลำดับ) โดยมีค่าขนาดของผลของการทดลองครั้งแรกในระดับ 'ใหญ่' (Cohen's $d = 1.26$) และครั้งที่ 2 ในระดับ 'กลาง' (Cohen's $d = 0.65$) หากสังเกตรายละเอียดในทักษะการอ่านแต่ละประเภทจะเห็นได้ว่ากลุ่มที่เรียนผ่านเฟซบุ๊กมีความสามารถในการอ่านหารายละเอียดได้ดีกว่าการจับใจความสำคัญในการทดลองทั้ง 2 ครั้ง ($\bar{X} = 11.84$ และ 5.52 และ 13.44 และ 6.24 ตามลำดับ) และเป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อสลับกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มที่เรียนผ่านเฟซบุ๊กเป็นกลุ่มที่เรียนในห้องแล้วผลสัมฤทธิ์ของทั้ง 2 กลุ่มในการสอบครั้งที่ 2 สูงกว่าการทดสอบครั้งแรกในทุกประเด็น ซึ่งเป็นการยืนยันว่าการเรียนผ่านเฟซบุ๊กสามารถช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 1: ผลการทดสอบความสามารถทางการอ่านหลังการสอน

		กลุ่มที่เรียนผ่านเฟซบุ๊ก				กลุ่มที่เรียนในห้อง				t-test	Sig. (2- tailed)	ES Cohen's <i>d</i>	
		(n=56)				(n=62)							
		S.		Ma		Min		Ma					
		$\bar{X}$	D	Min	x	$\bar{X}$	S.D	Min	Ma				
การทดลองครั้งที่ 1	การจับใจความ สำคัญ	3.0	1.7	0.0	4.0	2.6	1.2	0.0	3.0	1.61	0.11	0.30	
		5	0	0	0	1	1	0	0				
	การหา รายละเอียด	5.6	2.3	2.0	12.	5.7	1.9	2.0	12.	-0.38	0.70	0.07	
		1	5	0	00	6	6	0	00				
	ทดสอบก่อน เรียน (รวม)	8.6	2.9	3.0	15.	8.3	2.3	3.0	14.	0.59	0.56	0.11	
		6	5	0	00	7	3	0	00				
	การจับใจความ สำคัญ	5.5	1.8	0.0	4.0	3.6	1.6	0.0	4.0	6.08	0.00**	1.12	
		2	2	0	0	0	1	0	0				
	การหา รายละเอียด	11.	1.9	7.0	15.	9.6	3.1	3.0	15.	4.69	0.00**	0.86	
		84	2	0	00	3	1	0	00				
การทดลองครั้งที่ 1	ทดสอบหลัง เรียน (รวม)	17.	3.1	10.	23.	13.	3.3	6.0	19.	6.81	0.00**	1.26	
		36	9	00	00	23	8	0	00				
การทดลองครั้งที่ 2		กลุ่มที่เรียนในห้อง				กลุ่มที่เรียนผ่านเฟซบุ๊ก				t-test	Sig. (2- tailed)	ES Cohen's <i>d</i>	
		(n=56)				(n=62)							
		S.		Ma		Min		Ma					
		$\bar{X}$	D	Min	x	$\bar{X}$	S.D	Min	Ma				
		การจับใจความ สำคัญ	6.1	1.8	0.0	4.0	6.2	1.5	0.0	5.0	-0.32	0.75	0.94
			4	6	0	0	4	1	0	0			
		การหา รายละเอียด	11.	1.8	6.0	15.	13.	2.0	7.0	16.	-5.08	0.00**	-0.94
			63	6	0	00	44	0	0	00			
		ทดสอบหลัง เรียน (รวม)	17.	2.7	10.	22.	19.	3.0	11.	23.	-3.52	0.00**	-0.65
		77	6	00	00	68	9	00	00				

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple regression) ของคำถามแบบในแบบสอบถามเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนผ่านเฟซบุ๊กของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มพบว่า หลักการของการส่งผู้เรียนให้ถึงฝั่ง ($B = -0.503$, $p = 0.01$) และการสร้างโอกาสของความสำเร็จ ($B = -0.778$, $p = 0.02$) เป็นปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการเรียนผ่านเฟซบุ๊กได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้สามารถร่วมกันพยากรณ์ปัจจัยด้านการส่งผู้เรียนให้ถึงฝั่งได้ร้อยละ 11.7 ($R^2 = .26$) และด้านการสร้างโอกาสของความสำเร็จได้ร้อยละ 8.3 ($R^2 = .29$) โดยมีค่าในการยอมรับสมมติฐาน $= P > 0.05$

ในด้านทัศนคติของผู้เรียนนั้น ผลจากการวิเคราะห์ความเห็นที่ได้จากการตอบคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม (ตารางที่ 2) แสดงให้เห็นทัศนคติทั้งเชิงบวกและเชิงลบของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการสอนผ่านเฟซบุ๊ก โดยมีทัศนคติเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ ทั้งนี้ทัศนคติเชิงบวก 2 ประการที่มีความถี่สูงสุด คือการสอนผ่านเฟซบุ๊กสามารถเพิ่มแรงจูงใจในการเรียน (19 ความเห็น) และเฟซบุ๊กช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียน (14 ความเห็น) ส่วนทัศนคติเชิงลบที่เห็นได้ชัดคือการสอนผ่านเฟซบุ๊กเป็นการลดความสามารถทางเรียน (8 ความเห็น)

ตารางที่ 2: ทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการใช้เฟซบุ๊กเป็นสื่อกลางในการเรียน
อ่านภาษาอังกฤษ

ทัศนคติเชิงบวก		ความถี่
1.	เพิ่มแรงจูงใจ	19
2.	อำนวยความสะดวกในการเรียน	14
3.	เพิ่มความรู้จักคำศัพท์	8
4.	เพิ่มความมั่นใจในการเรียน	5
5.	ส่งเสริมการคิด	4
6.	เพิ่มความเข้าใจในการเรียนเพราะใช้ภาษาไทยในการอธิบาย	3
ทัศนคติเชิงลบ		ความถี่
1.	ลดความสามารถในการเรียนรู้	8
2.	ก่อให้เกิดความวิตกกังวลในการเรียน	3
3.	ลดการมีส่วนร่วมระหว่างผู้เรียนในกลุ่มย่อย	3

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปได้ว่า วิธีการสอนอ่านโดยใช้กระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ผ่านเฟซบุ๊กช่วยให้กลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาธุรกิจสถานพยาบาล ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับพื้นฐานเรียนรู้ภาษาอังกฤษเฉพาะกิจได้ดี มีผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสามารถด้านการหาคะเลาะสูงกว่าความสามารถในการจับใจความสำคัญ ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านของกลุ่มตัวอย่างมี 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการส่งผู้เรียนให้ถึงฝั่งและด้านการสร้างโอกาสของความสำเร็จ นอกจากนี้กลุ่มทดลองยังมีทัศนคติที่ดีในการเรียนภาษาอังกฤษผ่านเฟซบุ๊กเพราะช่วยสร้างแรงจูงใจและเพิ่มความสะดวกในการเรียน

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาข้างต้นจะเห็นความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Balaman (2012) Shih (2013) และ Suthiwartharueput and Wasanasomsothi (2012) ที่พบว่าผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จริงอยู่ที่คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งสองสูงขึ้นอาจกล่าวแย้งได้ว่าเป็นผลจากการฝึกหัด อันเนื่องมาจากการที่กลุ่มตัวอย่างทำข้อสอบฉบับเดียวกันถึง 3 ครั้ง ถึงแม้ผู้วิจัยจะป้องกันการจำได้ของกลุ่มตัวอย่างโดยการให้ทำข้อสอบलगวนทันทีหลังการสอบครั้งที่ 1-2 ก็ตาม แต่จากวิธีการทดลองแบบถ่วงดุลย์ที่มีการสลับกลุ่มผู้เรียนเพื่อให้ได้รับการสอนผ่านเฟซบุ๊กที่เท่าเทียมกัน กลุ่มที่เรียนผ่านเฟซบุ๊กก็ยังคงมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงกว่ากลุ่มที่เรียนในห้อง อย่างมีนัยสำคัญทั้ง 2 ครั้ง และผลการศึกษานี้ยังคงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Freiermuth and Jarrell (2006) ที่ใช้รูปแบบการทดลองแบบถ่วงดุลย์และพบว่า การปฏิสัมพันธ์ที่สูงขึ้นในระหว่างผู้เรียนที่เรียนการสอนผ่านโปรแกรมออนไลน์และการสนทนาในชั้นเรียนซึ่งพบว่าการสื่อสารร่วมกันผ่านโปรแกรมออนไลน์มีจำนวนความถี่สูงกว่าการสื่อสารภายในห้องเรียนอย่างเดียว เช่นเดียวกันกับผลการศึกษาของ Balaman (2012) ที่ใช้รูปแบบการทดลองแบบถ่วงดุลย์เพื่อศึกษาผลของการสอนคำศัพท์และการอ่านผ่านเฟซบุ๊กซึ่งพบว่าผลการทดลองทั้ง

2 ครั้งยังคงยืนยันว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนผ่านเฟซบุ๊กมีผลสัมฤทธิ์ด้านการจดจำคำศัพท์และการอ่านสูงขึ้นกว่าควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ Balaman (2012) พบว่าการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านเฟซบุ๊กทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ที่น้อยลงกว่าในชั้นเรียน และยังพบว่าการโพสต์บทอ่านในเฟซบุ๊กไม่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนให้ถามหรือตอบคำถามในเนื้อหาที่กำหนดถึงแม้ว่าผู้เรียนจะมีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ผ่านเฟซบุ๊กอยู่ในระดับสูง ผลการศึกษานี้เป็นส่วนที่ขัดแย้งกับผลการศึกษานี้ๆ ข้างต้น รวมทั้งงานวิจัยนี้

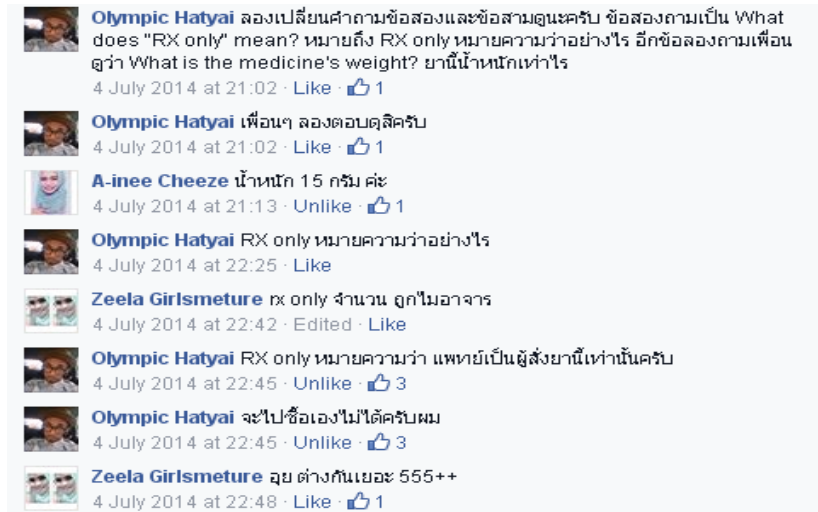
ผลของการวิเคราะห์ความถี่ของการปฏิสัมพันธ์ดังปรากฏในตารางที่ 3 หน้า 14 แสดงให้เห็นถึงจำนวนการปฏิสัมพันธ์ที่จัดว่าสูงและมีแนวโน้มของการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ ถึงแม้ว่าบางสัปดาห์อาจมีปริมาณการแสดงความคิดเห็นน้อยลงบ้างก็ตาม โดยจะเห็นได้จากปริมาณการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มทดลองที่ 1 จากสัปดาห์ที่ 1 จำนวน 80 ครั้ง เพิ่มขึ้นเป็น 136 ครั้ง ในสัปดาห์ที่ 6 และปริมาณการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มทดลองที่ 2 จากการแสดงความคิดเห็น 103 ครั้ง เพิ่มขึ้นเป็น 158 ครั้งในสัปดาห์ที่ 12 รวมการแสดงความคิดเห็นทั้งสิ้น 1,810 ครั้ง และเมื่อวิเคราะห์ในเชิงลึกพบว่า การแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามที่กลุ่มที่เรียนในเฟซบุ๊กทั้ง 2 กลุ่มตอบได้เร็วที่สุดคือ การตอบคำถามที่ถามรายละเอียด รองลงมาคือการตอบแบบฝึกหัดประเภทคำศัพท์ ส่วนการแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถามที่กลุ่มที่เรียนในเฟซบุ๊กได้ช้าที่สุดคือ การตอบคำถามประเภทจับใจความสำคัญ ซึ่งเป็นข้อมูลที่สอดคล้องกับผลการทดสอบหลังเรียน (ตารางที่ 1) ที่พบว่ากลุ่มที่เรียนในเฟซบุ๊กทำคะแนนในส่วนของการหารายละเอียดได้ดีกว่าการจับใจความสำคัญ

ตารางที่ 3: ความถี่ของการปฏิสัมพันธ์ของกลุ่มทดลองตลอดระยะเวลา 12 สัปดาห์

การปฏิสัมพันธ์	สัปดาห์	สัปดาห์	สัปดาห์	สัปดาห์	สัปดาห์	สัปดาห์
กลุ่มทดลองที่ 1	1	2	3	4	5	6
Seen by (n = 56)	54	49	51	54	49	55
Click LIKE	29	37	31	37	39	36
Comments	80	128	52	260	179	136
กลุ่มทดลองที่ 2	สัปดาห์	สัปดาห์	สัปดาห์	สัปดาห์	สัปดาห์	สัปดาห์
7	8	9	10	11	12	
Seen by (n = 62)	57	59	55	58	59	60
Click LIKE	34	19	13	16	17	33
Comments	103	215	108	125	266	158

ผลการศึกษาข้างต้นอาจสามารถอธิบายได้ว่าเป็นผลมาจากการใช้กระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ และลักษณะพิเศษของเฟซบุ๊กที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ กล่าวคือ ในจำนวนหลักการของกระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ทั้ง 6 ประการนั้น กลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่า หลักการของการส่งผู้เรียนให้ถึงฝั่ง และการสร้างโอกาสสู่ความสำเร็จเป็นปัจจัยสำคัญของการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการเรียนผ่านเฟซบุ๊กของตน ถ้าพิจารณารายละเอียดของหลักการทั้ง 2 จะเห็นว่าความยืดหยุ่นและการเอาใจใส่ของผู้สอนนั้นมีบทบาทสำคัญในการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนของผู้เรียน ดังที่ Van Lier (1996) ได้ให้แนวคิดไว้ว่าการนำหลักการของการสร้างโอกาสสู่ความสำเร็จไปใช้ในการเสริมต่อศักยภาพผู้เรียนไปใช้นั้น ผู้สอนอาจปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ผู้สอนวางแผนไว้ ตัดทิ้งหรือให้ผู้เรียนทำกิจกรรมนั้นๆ ซ้ำก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปฏิริยาในการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ในตัวอย่างที่ 1 ผู้สอนสังเกตว่ากลุ่มทดลองตอบคำถามในแบบฝึกหัดได้น้อย จึงถามคำถามเพิ่มเติมโดยใช้คำถามให้ง่ายขึ้น

ตัวอย่างที่ 1: การสร้างโอกาสสู่ความสำเร็จ (Contingency)

Olympic Hatyai ลองเปลี่ยนคำถามข้อสองและข้อสามดูนะครับ ข้อสองถามเป็น What does "RX only" mean? หมายถึง RX only หมายความว่าอย่างไร อีกข้อลองถามเพื่อนดูว่า What is the medicine's weight? ยานี้น้ำหนักเท่าไร
4 July 2014 at 21:02 · Like · 1

Olympic Hatyai เพื่อนๆ ลองตอบดูสิครับ
4 July 2014 at 21:02 · Like · 1

A-inee Cheeze น้ำหนัก 15 กรัม ค่ะ
4 July 2014 at 21:13 · Unlike · 1

Olympic Hatyai RX only หมายความว่าอย่างไร
4 July 2014 at 22:25 · Like

Zeela Girlsmeture rx only จำนวน ถูกไม่อาจาร
4 July 2014 at 22:42 · Edited · Like

Olympic Hatyai RX only หมายความว่า แพทย์เป็นผู้สั่งยานี้เท่านั้นครับ
4 July 2014 at 22:45 · Unlike · 3

Olympic Hatyai จะไปซื้อเองไม่ได้ครับผม
4 July 2014 at 22:45 · Unlike · 3

Zeela Girlsmeture ลุย ต่างกันเยอะ 555++
4 July 2014 at 22:48 · Like · 1

ผู้สอนใช้หลักการของการส่งผู้เรียนให้ถึงฝั่งไปใช้คือ โดยการสังเกตการตอบสนองในการเรียนของผู้เรียนว่าเข้าใจเรื่องที่เรียนแล้วและพร้อมที่จะเรียนเรื่องใหม่ ซึ่งสังเกตได้จากการที่มีผู้ตอบคำถามถูกและไม่มีใครสงสัยหรือซักถามเพิ่มเติม (ตัวอย่างที่ 2) การจัดการเรียนรู้ลักษณะดังกล่าวในงานวิจัยนี้จึงสามารถสนับสนุนทฤษฎีการสร้างความรู้โดยสังคมได้เป็นอย่างดีว่าการที่ผู้เรียนได้รับการช่วยเหลือจากผู้ที่มีความสามารถมากกว่านั้นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ (Vygotsky, 1978 อ้างอิงใน Ash and Levitt, 2003; Robson, 2012)

ตัวอย่างที่ 2: การส่งผู้เรียนให้ถึงฝั่ง

 Olympic Hatyai ยังไม่มีผู้ใดตอบกลับ ลองดูรูปที่มีลูกศรโยงข้อสไลม์ แล้วดูอีกครั้งครับว่า ตรงกับหมายเลขใดในหน้าแรก หน้าที่เราเริ่มคำว่า stay at least two นะครับ เราได้ข้อสไลม์คือติดที่กัน เพราะมีคำว่า lower buttock area เริ่มดูใหม่อีกครั้งครับ
24 August at 09:30 · Like

 NooYa Freedom ข้อ 1 บริเวณท้อง
24 August 2014 at 20:40 · Unlike · 1

 Olympic Hatyai เราได้ผู้ตอบกลับข้อแล้วครับNooYa Freedom
24 August at 09:41 · Unlike · 2

 Olympic Hatyai ไหนลองบอกเพื่อนหน่อยครับว่าเตา หรือตุ๋นจากอะไร ๕๕๕๕ เก่งมาก
24 August at 09:42 · Like · 1

 NooYa Freedom จากที่ อ. แนะนำค่ะ ไปแปลศัพท์ใหม่
24 August at 09:43 · Unlike · 1

 Olympic Hatyai แล้วคำว่าอะไรครับที่บ่งบอกว่าต้องตอบว่าติดที่ท้องอย่างชัดเจน Wan-nur Rak-ans
24 August at 09:49 · Like

 Wan-nur Rak-ans Abdomen ค่ะ อ.
24 August at 10:09 · Unlike · 1

 Olympic Hatyai ถูกต้องครับบบบบบบบบ เก่งมาก Wan-nur Rak-ans แบบนี้แหละครับตอบอย่างมีเหตุผล
24 August at 11:03 · Unlike · 1

 Olympic Hatyai เอาละงั้นมาทำข้อสองต่อเลย ติดตรงไหนของคนไข้ครับ
24 August at 11:03 · Like

ส่วนลักษณะพิเศษของเฟซบุ๊กที่โดดเด่นในการเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้หลายประการที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้น เช่น การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นหรือตั้งคำถาม และวิจารณ์คำตอบของเพื่อนได้โดยอิสระ สามารถเข้ามาอ่านบททวนเนื้อหาย้อนหลังได้ตลอดเวลา และการแนบเอกสารหรือรูปภาพที่สอดคล้องกับเนื้อหาเพื่ออธิบายให้เข้าใจมากขึ้น ล้วนเป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับห้องเรียนเสมือน (Hiltz, 1993) ซึ่งเป็นการจัดการเรียนการสอนแบบสื่อสารไม่ประสาน

เวลาสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างเต็มความสามารถเพราะไม่จำกัดเวลาในการเรียนเช่นเดียวกันกับการเรียนรู้ในห้องเรียน และในการปฏิสัมพันธ์ผ่านเฟซบุ๊กระหว่างผู้เรียนและผู้สอน หรือผู้เรียนกับผู้เรียนคนอื่นๆ ยังสามารถลดความกังวลและเกิดแรงจูงใจในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศได้เป็นอย่างดี ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาจากคำถามปลายเปิดดังต่อไปนี้

- ความเห็นที่ 1 “การเรียนรู้ในเฟซบุ๊กดีค่ะ เพราะจะทำให้เราแสดงความคิดเห็นได้อย่างมั่นใจมากขึ้นในห้องเรียนอาจจะไม่กล้าตอบเพราะกลัวผิด”
- ความเห็นที่ 2 “สามารถทบทวนและเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองเมื่อไรก็ได้”
- ความเห็นที่ 3 “เวลามีเพื่อนตอบเราก็อยากจะตอบตามเราจึงรับหาคำตอบเพื่อคอมเมนต์”

อย่างไรก็ตาม การใช้เฟซบุ๊กอาจไม่เป็นที่ชื่นชอบของผู้เรียนทุกคน เพราะผู้สอนไม่อาจตรวจสอบการทำกิจกรรมการเรียนรู้ออนไลน์ได้อย่างทั่วถึงซึ่งส่งผลต่อความวิตกกังวลในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เช่นกัน เช่น การคัดลอกคำตอบของเพื่อนคนอื่นๆ มาตอบ (ความเห็นที่ 4) หรือการแสดงหน้าแบบฝึกหัดที่เรียนไม่ตรงตามสัปดาห์ที่กำหนด เป็นเพราะเฟซบุ๊กจะแสดงปฏิสัมพันธ์ที่เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนในเนื้อหาที่เรียน (ความเห็นที่ 5) และลักษณะพิเศษของเฟซบุ๊กอีกประการหนึ่งที่ส่งผลทางลบแก่ผู้เรียน คือ การทำงานกลุ่มร่วมกันผ่านออนไลน์ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือในการทำงานกลุ่มลดน้อยลง เนื่องจากความอิสระไร้ข้อจำกัดของเวลาในการเรียน (ความเห็นที่ 6) ดังจะเห็นได้จากตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษาจากคำถามปลายเปิดดังต่อไปนี้

- ความเห็นที่ 4 “บางครั้งเพื่อนอาจ copy คำตอบของเพื่อนมาตอบ โดยไม่ให้ความสำคัญในการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง”
- ความเห็นที่ 5 “หนูตอบคำถามไม่ทันเพื่อนในวันแรกที่อาจารย์โพสต์ข้อสอบเข้ามาอีกทีเพื่อนก็ตอบกันหมดแล้ว”
- ความเห็นที่ 6 “เวลาทำงานกลุ่ม เพื่อนออนไลน์ไม่ตรงกัน ทำให้ต้องทำงานคนเดียว”

6. บทสรุป

เหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการใช้กระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ผ่านเฟสบุ๊คส่งผลต่อความสามารถในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เรียนที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับพื้นฐานได้เป็นอย่างดี โดยอาศัยทฤษฎีการสร้างความรู้โดยสังคมในการให้ผู้เรียนร่วมกันสร้างความรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันผ่านสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ที่ช่วยลดความวิตกกังวลในการเรียนรู้และสามารถเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนได้เป็นอย่างดี โดยผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเสริมต่อศักยภาพการเรียนรู้ในช่วงต้นค่อนข้างสูง เพื่อปรับผู้เรียนให้เข้าใจถึงกระบวนการเรียนรู้ผ่านทางเทคโนโลยีที่ใกล้ตัว ส่งเสริมและจุดประกายให้เกิดการแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ในการตอบคำถามอย่างมีวิจารณญาณและเสริมแรงจิตใจเชิงบวกผ่านคำชมอย่างเสมอ หลังจากนั้นจึงลดหน้าที่ของตนลงสู่การเป็นผู้สังเกตการณ์เพื่อคอยประคับประคองชั้นเรียนออนไลน์ให้ลื่นไหลอย่างเป็นธรรมชาติจนสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงสุด

7. ข้อเสนอแนะ

เพื่อสานต่องานวิจัยด้านการใช้กระบวนการเสริมต่อศักยภาพทางการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านเทคโนโลยี Web 2.0 ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการอ่านจับใจความและการอ่านแบบมีวิจารณญาณซึ่งเป็นทักษะที่ผู้เรียนควรมี ซึ่งอาจเป็นการทดลองโดยใช้การสื่อสารแบบพร้อมกัน เช่น การใช้การสนทนาแบบเห็นภาพ (Video Calling)

การสนทนากลุ่มออนไลน์มาใช้ควบคู่ในการทำงานกลุ่มของผู้เรียนเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้เขียน

¹ นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาการสื่อสารภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

e-mail: pik_dekeng_inter@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาภาษาและภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

e-mail: chonlada.l@psu.ac.th

เอกสารอ้างอิง

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2556. ค่าคะแนนเฉลี่ย O-NET มัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556. สืบค้นเมื่อ 6 เมษายน 2557 จาก <http://www.niets.or.th>

Alameen, G. (2011). Learner digital stories in a web 2.0 age. *TESOL Journal*, 2(3), 355-369. doi:10.5054/tj.2011.259954

Ash, D., & Levitt, K. (2013). Working within the zone of proximal development: Formative assessment as professional development. *Journal Of Science Teacher Education*, 14(1), 23-48.

Balaman, U. (2012). *An integrative teaching model for vocabulary and reading through Facebook* (Master's thesis). Graduate School of Social Sciences, Hacettepe University.

Barnard, R., & Campbell, L. (2005). Sociocultural theory and the teaching of process writing: The scaffolding of learning in a university context. *The TESOLANZ Journal*, 13, 76-88. Retrieved from <http://research-commons.waikato.ac.nz/handle/10289/433>

- Bellanca, J., & Brandt, R. (2010). **21st century skills**. Bloomington, IN: Solution Tree Press.
- Blattner, G., & Lomicka, L. (2012). Facebooking and the social generation: A new era of language learning. **Alsic**, (Vol. 15, n1). doi:10.4000/alsic.2413
- Borup, J., Graham, C., & Velasquez, A. (2010). The use of asynchronous video communication to improve instructor immediacy and social presence in an online course In D. Gibson & B. Dodge (Eds.). In **Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2010** (pp. 337-344). USA: Association for the Advancement of Computing in Education (AACE), Chesapeake, VA.
- Crook, T., Ketchen, D., Combs, J., & Todd, S. (2008). Strategic resources and performance: A meta-analysis. **Strat. Mgmt. J.**, 29(11), 1141-1154. doi:10.1002/smj.703
- DiGiovanni, E. & Nagaswami, G. (2001). Online peer review: An alternative to face-to-face?. **ELT Journal**, 55(3), 263-272. doi:10.1093/elt/55.3.263
- Ene, E., & Upton, T. (2014). Learner uptake of teacher electronic feedback in ESL composition. **System**, 46, 80-95.
- Freiermuth, M., & Jarrell, D. (2006). Willingness to communicate: Can online chat help?1. **Int J Applied Linguistics**, 16(2), 189-212. doi:10.1111/j.1473-4192.2006.00113.x
- Hannafin, M., Land, S., & Oliver, K. (1999). Open learning environments: Foundations and models. In C. Reigeluth (Ed.). **Instructional Design Theories and Models: A New Paradigm of Instructional Theory**, 2, 115-140.

- Hiltz, S. (1993). Correlates of learning in a virtual classroom. **International Journal of Man-Machine Studies**, 39(1), 71-98. doi:10.1006/imms.1993.1054
- Hyland, K. (2010). Constructing proximity: Relating to readers in popular and professional science. **Journal of English for Academic Purposes**, 9(2), 116-127. doi:10.1016/j.jeap.2010.02.003
- Kern, R. (2014). Technology as Pharmakon : The Promise and Perils of the Internet for Foreign Language Education. **The Modern Language Journal**, 98(1), 340-357. doi:10.1111/j.1540-4781.2014.12065.x
- Crystal, D (2003). English as a global language. (2nd ed. First ed., 1997), Cambridge: CUP.
- Liu, J., & Sadler, R. (2003). The effect and affect of peer review in electronic versus traditional modes on L2 writing. **Journal of English for Academic Purposes**, 2(3), 193-227. doi:10.1016/s1475-1585(03)00025-0
- Lomicka, L. & Lord, G. (2009). **The Next generation: Social networking and online collaboration in foreign language learning**. San Marcos, TX: Computer-assisted language instruction consortium (CALICO).
- Priego, S (2011). Helping each other: Scaffolding in electronic tandem language learning. **The International Journal of Technology, Knowledge and Society**, 7(2), 133-145.
- Roblyer, M., McDaniel, M., Webb, M., Herman, J., & Witty, J. (2010). Findings on Facebook in higher education: A comparison of college faculty and student uses and perceptions of social networking sites. **The Internet and Higher Education**, 13(3), 134-140. doi:10.1016/j.iheduc.2010.03.002
- Robson, S. (2012). **Developing thinking and understanding in young children**. London: Routledge.

- Schultz, P.W. (2000) 'Empathizing with nature: The effects of perspective taking on concern for environmental issues', **Journal of Social Issues**, 56: 391–406.
- Shih, R. (2013). Effect of using Facebook to assist English for business communication course instruction. **The Turkish Online Journal of Educational Technology**, 12(1), 52-59.
- Shohel, M., & Power, T. (2010). Introducing mobile technology for enhancing teaching and learning in Bangladesh: teacher perspectives. **Open Learning: The Journal of Open and Distance Learning**, 25(3), 201-215. doi:10.1080/02680513.2010.511953
- Suthiwartnarueput, T., & Wasanasomsithi, P. (2012). Effects of using Facebook as a medium for discussions of English grammar and writing of low-intermediate EFL students. **Electronic Journal of Foreign Language Teaching**, 9(2), 194-214.
- Van Lier, L. (1996). **Interaction in the language curriculum**. London: Longman.
- Walqui, A. (2006). Scaffolding instruction for English language learners: A conceptual framework. **International Journal of Bilingual Education and Bilingualism**, 9(2), 159-180. doi:10.1080/13670050608668639
- Wang, Q., & Woo, H. (2007). Systematic planning for ICT integration in topic learning. **Educational Technology & Society**, 10(1), 148-156.
- Warschauer, M. (1996). Comparing face-to-face and electronic discussion in the second language classroom. **CALICO Journal**, 13(2), 7-26.
- Wesley Schultz, P. (2001). The structure of environmental concern: Concern for self, other people, and the biosphere. **Journal of Environmental Psychology**, 21(4), 327-339. doi:10.1006/jevp.2001.0227

- Wood, D., Bruner, J., & Ross, G. (1976). The role of tutoring in problem solving. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 17(2), 89-100. doi:10.1111/j.1469-7610.1976.tb00381.x
- Yang, T., Dan, J., & Vishal, D. (2008). Social networking as a new trend in e-marketing. *Research and Practical Issues of Enterprise Information Systems* 2, 847-856.